

ДЕМЕНЧУК МАРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів
та адвокатури, кандидат юридичних наук

ДО ПИТАННЯ НАДАННЯ МЕТОДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ВЕРХОВНИМ СУДОМ

Відповідно до ст. 36 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» на Верховний Суд покладено обов'язок з забезпечення єдності судової практики. Задля реалізації цього завдання цей суд використовує широкий перелік процесуальних та процесуальних механізмів. Одним з позапроцесуальних механізмів є забезпечення судів нижчого рівня, тобто апеляційних та місцевих, методичною інформацією з питань правозастосування. Вбачається, що таке повноваження спрямовано на попередження нових помилок, а не на виправлення вже існуючих, що є набагато продуктивнішим як для суддів, так і для громадян, що вимагають та очікують справедливих та законних судових рішень.

Зазначимо, що вказане повноваження не було одразу передбачено новим Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 р., а було додано із змінами, що відбулися 12.07.2018 р. Залишається незрозумілим чому саме таке повноваження було відсутнє раніше, адже надання методичної допомоги не суперечить статусу Верховного Суду та спрямовано перш за все на діяльність місцевих судів, на які припадає найбільше навантаження із кількості розглянутих справ порівняно з іншими інстанціями. За даними судової статистики у 2017 р. на розгляді місцевих загальних судів перебувало понад 2 млн. 383 тис. справ і матеріалів (із них надійшло у звітному періоді майже 2 млн.). Розглянуто за цей самий період майже 1 млн. 865 тис. справ і матеріалів. Для прикладу, у провадженні апеляційних судів перебувало лише 277,3 тис. справ і матеріалів (із них надійшло у 2017 р. 253,7 тис., а розглянуто 245,9 тис. справ і матеріалів) [1].

Видається, надання методичної допомоги не пов'язано з неправомірним впливом на суддів у конкретних справах. Адже методична допомога має орієнтовний характер, стосується вирішення існуючих проблем застосування норм матеріального чи процесуального права, і в жодному разі не містить зауважень або критики чи пропозицій щодо вирішення конкретних справ, які перебували у провадженні тих чи інших судів чи суддів.

Прикладами методичної допомоги із цих питань є організація та проведення конференцій, круглих столів, відкритих лекцій, семінарів, брифінгів на яких обговорюються актуальні питання реформування системи судоустрою та перегляд положень законодавства, які можуть викликати труднощі у правозастосуванні. Так, 25 та 26 жовтня 2018 р. судді Касаційного цивільного суду та Касаційного кримінального суду

Верховного Суду, секретар Пленуму Верховного Суду з метою надання методичної допомоги відвідали Хмельницький апеляційний суд. Окрім організаційних особливостей роботи структурних елементів найвищої судової установи було обговорено деякі новели цивільного процесуального законодавства, а саме: зловживання процесуальними правами, способи судового захисту, процедуру розкриття доказів, електронний суд, малозначні справи, спрощене провадження, процесуальні строки, повноваження апеляційного суду, а також процедуру апеляційного перегляду судових рішень [2].

Заслуговує на увагу і те, що подібні зустрічі можуть бути присвячені важливим правовим позиціям Верховного Суду, зокрема щодо правових позицій у зразкових справах, наприклад, щодо перерахунку пенсій постраждалому в наслідок Чорнобильської катастрофи, перерахунку щомісячного грошового утримання судді у відставці, про припинення виплати пенсії внутрішньо переміщеній особі, про оформлення паспорта громадянина України тощо.

Крім того, вважаємо, що така діяльність повністю відповідає принципу оперативності на якому має ґрунтуватися забезпечення єдності судової практики Верховним Судом. Адже судді Верховного Суду мають можливість у результаті аналізу норм чинного законодавства виявити положення, які через їх неточність у формулюванні, недосконалість або суперечність уже існуючим положенням законодавства, можуть викликати проблеми у суддів під час тлумачення або застосування норм права.

Недоліком надання методичної допомоги, на нашу думку, є складність перевірки ефективності проведених заходів. А тому вбачається доцільним отримання зворотного зв'язку від суддів, які прийматимуть участь у лекціях, семінарах тощо. Зворотній зв'язок може бути отримано шляхом заповнення анкет після заходу, можливість заповнення електронної форми. Звісно, це потребує додаткових витрат часу, грошових коштів, проте надасть можливість зробити висновки щодо результатів заходу та подальших тем обговорення.

Проте, ще раз підкреслимо, що ця діяльність має носити комплексний та систематичний характер, і лише в цьому випадку це повноваження сприятиме зменшенню навантаження на суди першої та апеляційної інстанції, підвищить прогнозованість судових рішень, їх узгодженість та підвищить довіру населення до судової влади, що в умовах сучасних політичних змін є одним з головних завдань держави.

Список використаної літератури:

1. Інформація про розгляд місцевими та апеляційними судами судових справ і матеріалів (січень-вересень 2017 р.) // Судова влада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/9_micaciv_2017
2. Надання методичної допомоги судам значно підвищує рівень здійснення судочинства в регіонах [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://sud.ua/ru/news/publication/127898-nadannya-metodichnoyi-dopomogi-sudam-znachno-pidvischuye-riven-zdiysnennya-sudochinstva-v-regionakh>

Ключові слова: Верховний Суд, судова практика, методична допомога, методична інформація, позасудові механізми.

Ключевые слова: Верховный Суд, судебная практика, методическая помощь, методическая информация, внесудебные механизмы.

Key words: Supreme Court, court practice, methodological assistance, methodological information, extrajudicial mechanisms.

ДЖАБУРИЯ ЕЛЕНА АЛЕКСАНДРОВНА

Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
аспирант кафедры судебных, правоохранительных органов и адвокатуры

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ АДВОКАТСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ, ОСУЩЕСТВЛЯЕМОЙ ИНДИВИДУАЛЬНО

Статьей 4 Закона Украины «Об адвокатуре и адвокатской деятельности» предусмотрены такие организационные формы осуществления адвокатской деятельности: индивидуальная адвокатская деятельность, в организационно-правовой форме адвокатского бюро, в организационно-правовой форме адвокатского объединения [1]. Адвокат самостоятельно выбирает форму осуществления адвокатской деятельности в зависимости от предполагаемого объема работы, специализации, наличия помещения, организации рабочего места и других обстоятельств.

При выборе адвокатом формы осуществления адвокатской деятельности одним из решающих факторов являются форма и порядок налогообложения.

По вопросам регистрации и налогообложения адвокатской деятельности в виде адвокатского бюро или адвокатского объединения, то есть в форме юридических лиц, как правило, не возникает двояких толкований. Однако, в случае принятия решения об осуществлении адвокатской деятельности индивидуально, адвокату необходимо обратить внимание на некоторые нюансы и неоднозначное применение императивных норм Закона Украины «Об адвокатуре и адвокатской деятельности» и положений Налогового кодекса Украины.

Так, в соответствии с ч. 1 ст. 13 Закона Украины «Об адвокатуре и адвокатской деятельности», адвокат, который осуществляет адвокатскую деятельность индивидуально, является самозанятым лицом [1].

Согласно п. 14.1.226 п. 14.1 ст. 14 Налогового кодекса Украины самозанятое лицо – это плательщик налога, который является физическим лицом – предпринимателем или осуществляет независимую профессиональную деятельность при условии, что такое лицо не является работником в пределах такой предпринимательской или независимой профессиональной деятельности [2]. Независимая профессиональная